Hac farîzasını yerine getirmesi için fakire zekât vermenin hükmü

﴿ حكم إعطاء الفقير من الزكاة لأداء الحج ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ حكم إعطاء الفقير من الزكاة لأداء الحج ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Soru:

Hac farîzasını yerine getirmesi için fakire zekât vermek câiz midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Allah Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de zekât verilmesi gereken yerleri zikrederek şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّمَا ٱلصَّدَقَٰتُ لِلْفُقَرَآءِ وَٱلْمَسَٰكِينِ وَٱلْعَٰمِلِينَ عَلَيْهَا وَٱلْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي ٱلرِّقَابِ وَٱلْغَٰرِمِينَ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ ٱللَّهِ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ ﴾ [سورة التوبة الآية: ٦٠]

"Zekâtlar,Allah'tan bir farz olmak üzere, sadece fakirlere, düşkünlere, zekât toplayan memurlara, kalpleri İslam'a ısındırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) **kölelere, borçlulara, Allah yolunda savaşanlara ve yolda kalmış olanlara âittir** (verilir). **Allah her şeyi hakkıyla bilendir, hikmet sahibidir."**[1]

Âyette geçen ﴿ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ "fî sebîlillah"tan kasıt; Allah yolunda cihad olduğu konusunda İslâm âlimleri ittifak etmişlerdir.Fakat cihadın, haccı kapsayıp-kapsamadığı konusunda görüş ayrılığına varmışlardır.

Âlimlerin çoğunluğu, âyette geçen ﴿ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ "fî sebîlillah"ın sadece cihadı kapsadığı, haccı ise kapsamadığı görüşüne varmışlardır.

İmam Ahmed ise, âyette geçen ﴿ وَفِي سَبِيلِ ٱللَّهِ ﴾ "fî sebîlillah"ın haccı da kapsadığı görüşüne varmış ve şu hadisi delil göstermiştir:

Ümmü Me'kal'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

[1] Tevbe Sûresi: 60

((يَا رَسُولَ اللهِ! إِنَّ عَلَيَّ حَجَّةً، وَإِنَّ لِأَبِي مَعْقِلٍ بَكْـرًا، قَـالَ أَبُـو مَعْقَـلٍ: صَدَقَتْ جَعَلْتُهُ فِي سَبِيلِ اللهِ. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ع أَعْطِهَا فَلْتَحُجَّ عَلَيْهِ، فَإِنَّـهُ فِي سَبِيلِ اللهِ. فَأَعْطَاهَا الْبَكْرَ، فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللهِ! إِنِّي امْرَأَةٌ قَدْ كَبِرْتُ وَسَـقِمْتُ، فَهَلْ مِنْ عَمَلٍ يُجْزِئُ عَنِّي مِنْ حَجَّتِي؟ قَالَ: عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تُجْزِئُ حَجَّةً.))

[رواه أبو داود وصححه الألباني]

"Ey Allah'ın elçisi! Ben seninle hac yapmak istiyordum ve Ebu Me'kal'in de genç bir devesi var.

Ebu Me'kal:

-Eşim Ümmü Me'kal doğru söyledi.Ben onu (genç deveyi) Allah yolunda kullanılması için hibe ettim, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Deveyi, Ümmü Me'kal'e ver ki onun üzerinde haccetsin. Çünkü hac, Allah yolunda cihaddır.

Ardından Ebu Me'kal genç deveyi ona verdi.

Ümmü Me'kal:

- Ey Allah'ın elçisi! Ben yaşlıyım ve şimdi hasta bir kadınım (hac yapabilecek miyim bilemiyorum).Seninle yapacağım haccımın yerine geçebilecek başka bir amel var mı? diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Ramazan'da yapacağın umre, benimle yapacağın haccın yerine geçer." [1]

Abdullah b. Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- sâbit olduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Şüphesiz ki hac, Allah yolunda cihaddır."[2]

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Fakir olduğundan dolayı Haccetu'l-İslâm'ı (farz haccı) yapamayan kimseye zekâttan verilir."[3]

---

[1] Ebu Dâvûd, hadis no: 1988, Elbânî de "hadis sahihtir", demiştir.

[2] Hâfız İbn-i Hacer şöyle demiştir: Ebu Ubeyd sahih bir senedle rivâyet etmiştir.Bknz: el-Muğnî, cilt: 9, sayfa: 328, Mecmûu'l-Fetâvâ, cilt: 6, sayfa: 212

[3] İbn-i Teymiyye, 'el-İhtiyârât', sayfa: 105

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesinin yayınladığı fetvâlarda şöyle denilmiştir:

"Hac farîzasını yerine getirmek üzere fakir müslümanlara yol ve hac masraflarını karşılamaları için zekâttan vermek câizdir. Çünkü onlar da âyetteki zekât verilmesi gereken yerlerden olan "fî sebîlillah" sınıfına dâhildirler." [1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi Fetvâları, cilt: 10, sayfa: 38